

De meeste rollen voor de toneelstukken waarin hij meespeelt, bestudeert Jac Rijks eerst gewoon thuis in de woonkamer. foto Jan Paul Kuit

'Toneelspelen, dat moet je gewoon doen!'

Door Bert Hammes

HEYTHUYSEN ■ Een speciale opleiding tot acteur heeft hij nooit genoten. Hoeft ook helemaal niet, vindt Jac Rijks (51) uit Heythuysen. „Toneelspelen, dat moet je gewoon dóen!”, zegt hij resoluut. „Gaandeweg ontwikkel je vanzelf manieren hoe je moet acteren.”

Rijks zelf kwam ook helemaal bij toeval bij het toneel terecht. Een kennis van zijn zus speelde al een poosje mee bij de Roermondse toneelgroep Gelre. Op een dag vroeg die kennis of toneelspelen niets voor Jac was. „Het is heel leuk om te doen, zei hij”, vertelt Rijks. „Ik ben daarna een keer gaan kijken. En toen ben ik daar blijven hangen.”

Het eerste rolletje was maar een bescheiden rol, weet Rijks nog. „Het stuk heette *Pitten*. Het was een eenakter van Herman Heijermans. Het spelen ging me goed af. Ik had er een goed gevoel bij. Vandaar ook dat ik ermee ben doorgaan.”

Achter ieder mens gaat wel een verhaal schuil. Een verhaal dat hij of zij best kwijt wil: op straat, in de natuur, op kantoor, thuis of in het café. Vandaag: Jac Rijks uit Heythuysen die al ruim vijftwintig jaar als acteur actief is voor de Roermondse amateurtoneelvereniging Speelgroep Gelre.

Na een jaar of zeven mocht Rijks zijn eerste hoofdrol spelen. Welke rol dat was en in welk toneelstuk is hem ontschoten. „Is ook niet belangrijk”, vindt hij. „Grote rollen zijn weliswaar interessanter, maar ook kleine rollen kunnen een heel belangrijke impact hebben tijdens een voorstelling.”

De meeste rollen bestudeert Jac Rijks eerst thuis. Veel tijd gaat daarin niet zitten. Niet meer dan een uurtje per week. „De rest leer je tijdens de repetities. Door het repeteren zet de tekst zich in je geheugen. Je rol hoeft je dan niet meer te leren.”

Hoe die rol vervolgens wordt ingevuld, is een zaak die vooral de regisseur regelt. „Hij geeft je aan welk type je moet uitbeel-

EYGENHEYMERS

den, welke mimiek je moet gebruiken. Het karakter vul ik altijd samen met de regisseur in”, zegt Rijks, die intussen met Gelre minstens vijftwintig stukken heeft gespeeld. Daarnaast speelde hij ook nog mee in grotere producties met andere gezelschappen samen. Zoals *Rooje Hannes* bij het 750-jarige bestaan van Roermond, bonte avonden van carnavalsvereniging D'n Uul en *De moord van Meulebrook*.

Zijn er rollen die hem zijn bijgebleven? „Jazeker”, zegt hij. „Die rol van 'De Barg' (De Vrek van Molière) en de rol van Mjoessof in het stuk *Ik wil Mjoessof spreken*. Die rollen heb ik met

heel veel plezier vertolkt. Die hoef ik maar een paar keer te repeteren en dan zet ik ze zo weer neer.”

Het repertoire van de Speelgroep Gelre bestaat de laatste jaren vooral uit blijspelen. „Dat komt omdat het publiek daar om vraagt”, legt Jac uit. „Mensen die een avondje naar het theater gaan, willen lachen. Bij de keuze van nieuwe stukken, discussiëren we er elk jaar over of we niet serieuzer werk moeten uitvoeren. Maar we komen toch steeds uit bij blijspelen.” Sinds een jaar of tien voert de Roermondse toneelvereniging uitsluitend dialectstukken op. Rijks heeft daar geen moeite mee, ofschoon zijn voorkeur toch uitgaat naar stukken in het Nederlands. „Vergeet niet

dat het om een Roermonds gezelschap gaat dat voor eigen mensen speelt. Dan kies je voor het dialect.”

De meeste ideeën voor het uitbeelden van personages, doet Rijks op straat op. „Als je op een terras zit, zie je genoeg types voorbij lopen. Iedereen heeft wel iets bijzonders. Een bepaalde pose of een tic sla ik in mijn geheugen op. En als het te pas komt, gebruik ik dat.”

Donderdag en vrijdag is Jac Rijks te zien in het blijspel *Kat op 't Sjpek*, dat de Speelgroep Gelre uitvoert op de planken van het CK Theater in Roermond. De voorstellingen beginnen telkens om 20.00 uur. Volgens Jac Rijks belooft het een mooi spektakel te worden. „Waarom we maar twee voorstellingen geven? We spelen liever voor goed gevulde zalen dan voor half lege. Het enthousiasme blijft er niet minder om. Al moet ik zeggen dat ik het wel eens jammer vind van alle energie die we erin stoppen.”